

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

УДК 343.157

РЕФОРМУВАННЯ ПРОВАДЖЕНЬ З ФОРМАЛЬНО-ЮРИДИЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Бобечко Н.Р.

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті аналізуються форми проваджень, покликаних здійснити формально-юридичну перевірку судових рішень, – касаційне провадження та провадження у Верховному Суді України. Розглядаються моделі касаційного провадження. Вказується на те, що провадження у Верховному Суді України не узгоджується з вимогами принципу правової визначеності. Звертається увага на правові позиції Європейського суду з прав людини з приводу функціонування даного провадження. Коротко характеризуються підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Сформульовано пропозицію щодо запровадження у кримінальному судочинстві України касації в інтересах закону.

Ключові слова: касаційне провадження, провадження у Верховному Суді України, принцип правової визначеності, касація в інтересах сторін, касація в інтересах закону, єдність та стабільність судової практики.

Постановка проблеми. Останніми роками відбулось чимало позитивних змін у регламентації проваджень з оскарження й перевірки судових рішень у кримінальному судочинстві. Поступово науковцям вдається викоренити зі свідомості законодавця та практичних працівників стереотип, що розширення прав учасників судового провадження на оскарження судових рішень ускладнюватиме, перешкоджатиме діяльності державних органів та службових осіб, які ведуть кримінальний процес.

Водночас, залишається безспірним той факт, що запроваджені кримінальні контрольні провадження, зокрема ті, що покликані здійснити формально-юридичну перевірку судових рішень, не достатньо ефективні для виконання покладених на них завдань, що вимагає пошуку оптимальних шляхів їх реформування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми касаційного провадження та провадження у Верховному Суді України стали предметом робіт Р.Ш. Бабаєли, В.М. Беднарської, С.В. Глущенко, О.М. Дроздова, Д.С. Дударева, Є.В. Літвінова, А.І. Редьки, М.І. Сірого, С.А. Солоткого, О.Л. Стасюк, Н.О. Турмана, Є.М. Чупринської, Л.В. Юрченко та інших дослідників. Праці вказаних та інших авторів заклали теоретичне підґрунтя у вивченні суті, завдань, значення та процесуальних особливостей даних форм проваджень з оскарження й перевірки судових рішень у кримінальному судочинстві України.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Утім питання ефективності та подальшого реформування касаційного провадження і провадження у Верховному Суді України в цілому, а не окремих їх інститутів, у сучасних умовах одержали поверхневе висвітлення. Ефективність процесуальної діяльності вищих органів у системі судів загальної юрисдикції позначається на авторитеті судової влади, довірі до неї як окремих учасників судового провадження, так і громадськості загалом.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення напрямків реформування прова-

джень з формально-юридичної перевірки судових рішень у кримінальному процесі України – касаційного провадження та провадження у Верховному Суді України.

Виклад основного матеріалу. Залежно від завдань, що покладаються на суд касаційної інстанції, доктрині кримінального процесуального права відомі дві моделі касаційного провадження: касація в інтересах сторін та касація в інтересах закону.

Вітчизняне касаційне провадження ґрунтується на ідеї **касації в інтересах сторін**, відповідно до якої на суд касаційної інстанції покладається виправлення та попередження судових помилок з визначенням наступної долі як оскарженого судового рішення, так і самого кримінального провадження, що має безпосереднє практичне значення для учасників судового провадження. Крім того, відповідно до ч. 3 ст. 438 КПК України суд касаційної інстанції не вправі скасувати виправдальний вирок, ухвалу про відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру, ухвалу про закриття кримінального провадження лише з мотивів істотного порушення прав обвинуваченого або особи, стосовно якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Натомість суть **касації в інтересах закону** («платонічної касації») полягає в тому, що представник держави (для прикладу, Генеральний прокурор, Міністр юстиції, омбудсмен), виявивши порушення якого-небудь закону в справі, вправі у будь-який момент після спливу строку на звичайне касаційне оскарження подати скаргу. Скарга розглядатиметься касаційним судом, але, навіть, якщо він і скасує дане рішення, то сторони не зможуть використати таку обставину в своїх інтересах та заперечувати проти виконання скасованого рішення, оскільки вони не ініціювали питання про його перевірку. Скасоване судове рішення втрачає значення для судової практики, але продовжує зберігати силу щодо учасників процесу, які його не оскаржили.

Інакше кажучи, дана модель касаційного провадження впливає тільки на правозастосування та не має правових наслідків для сторін, зокрема становище засудженого не може бути погіршене.

Як стверджують французькі процесуалісти, означена модель касаційного провадження запроваджена винятково для форми «краси» права [1, с. 345], є суто теоретичною [2, с. 715; 3, с. 898].

Касація в інтересах закону також покликана здійснити юридичну перевірку правосудності оскарженого судового рішення, але винятково з метою забезпечення єдності та стабільності судової практики, удосконалення законодавства, тобто спрямована винятково на захист публічно-правового інтересу.

В Україні окремі ознаки касації в інтересах закону містить провадження у Верховному Суді України.

З точки зору позиції Європейського суду з прав людини дане провадження належить до надзвичайного оскарження й перегляду остаточних судових рішень. Так, у п. 61 рішення «Брумареску проти Румунії» (*Brumărescu v. Romania*) від 28 листопада 1999 р. Європейський суд з прав людини підкреслив: «Одним з основних аспектів верховенства права є принцип правової певності, який вимагає, крім іншого, щоб у випадках, коли суди винесли остаточне рішення з якогось питання, їхнє рішення не підлягало сумніву» [4]. У вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві провадження у Верховному Суді України забезпечує можливість втретє (!) після апеляційного та касаційного провадження здійснити перевірку судового рішення з точки зору правильності застосування кримінально-правових та кримінальних процесуальних норм. Даний механізм породжує тяганину, робить вітчизняне кримінальне провадження невинновато тривалим у часі, затратним. З огляду на це, про дотримання принципу правової визначеності й мови бути не може.

Верховний Суд України, будучи найвищим органом у системі судів загальної юрисдикції, водночас, не є судом касаційної інстанції і не може переглядати у касаційному порядку рішення судів першої та апеляційної інстанції, крім випадку, передбаченого п. 4 ст. 445 КПК України. Звідси він, у рамках глави 33 КПК України, фактично обмежений у забезпеченні єдності судової практики, оскільки практика судів першої та апеляційної інстанції залишається поза його контролем.

Не сприяє реалізації даної функції й законодавча регламентація підстав для провадження у Верховному Суді України.

Так, із змісту п. 1 ст. 445 КПК України випливає, що у ньому йдеться про один з випадків неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК України), причому специфічний, який констатує порушення лише у правозастосовній діяльності Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Тобто ні суд першої, ні суд апеляційної інстанції, виходячи з аналізованого положення, за логікою законодавця, такого роду порушення допустити не можуть [5].

Однак запровадження даної підстави для перевірки судових рішень викликає заперечення.

Насамперед, законодавче формулювання «неоднакове застосування норми права» супере-

чить терміну «правильне застосування правових норм», яке вживається у теорії права [6, с. 145; 7, с. 20; 8, с. 425-426]. Такий термін використовується не випадково, адже саме правильне застосування норм права дозволяє уникнути помилок у правозастосуванні, вирішувати правові колізії, долати прогалини в праві. Тому у теорії права загально визнано, що юридична норма застосовується або правильно (з додержанням усіх, викладених у ній вимог), або неправильно (помилково, з порушенням відповідних приписів).

По-друге, термін «подібні правовідносини» не визначений законодавцем, має оцінний характер.

На думку О.М. Дроздова, редакція п. 1 ст. 445 КПК України охоплює широке коло обставин (у тому числі й суспільно небезпечні діяння), які можуть бути предметом дослідження Верховного Суду України. Під подібними суспільно небезпечними діяннями, – продовжує науковець, – належить розуміти два і більше (не менше двох) різних, але схожих між собою суспільно небезпечних діяння, тобто такі, що мають спільні риси, ознаки (схожі за суб'єктивним складом, за об'єктивною стороною, формою вини, наслідками тощо) [9, с. 117, 118].

Однак для встановлення характеру допущеного судом касаційної інстанції порушення доводиться вдаватися до аналізу ст. 413 КПК України, із змісту якої більш менш можна зрозуміти суть вимог до правозастосувача. Такий висновок підтверджується й позицією дослідників даної проблематики.

Так, неоднакове застосування одних і тих самих норм права, передбачених КК, на погляд, деяких вчених полягає, зокрема:

- у **різному тлумаченні судом (судами) касаційної інстанції змісту і сутності норми права, передбаченої КК**, що призвело до різних висновків про кваліфікацію суспільно небезпечного діяння, про наявність чи відсутність складу злочину;

- у **різному застосуванні правил конкуренції норм права, передбачених КК, при вирішенні колізій між ними з урахуванням юридичної сили цих правових норм, а також їх дії у часі, просторі та за колом осіб, тобто різне незастосування норм права, передбачених КК, які підлягали застосуванню;**

- у **різному визначенні предмета регулювання норм права, передбачених КК, зокрема, застосуванні різних норм права для регулювання одних і тих самих правовідносин або поширенні дії норми на певні правовідносини в одних випадках і незастосуванні цієї самої норми до аналогічних відносин в інших випадках, тобто різне застосування норм права, передбачених КК, які не підлягали застосуванню** [9, с. 119; 10, с. 123].

Є.М. Чупринська вважає, що неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у кримінальному провадженні може полягати як у неправильному застосуванні та незастосуванні належної норми права загалом, так і у помилковому тлумаченні, розумінні судом касаційної інстанції окремих її положень [11, с. 90-91].

Неправильне (помилкове) застосування судом касаційної інстанції певної норми закону України про кримінальну відповідальність, на погляд П.П. Андрушка та К.П. Задой, може виражатися у:

1) неправильному тлумаченні судом касаційної інстанції норми закону, застосованої ним, яке суперечить її точному змісту; 2) незастосуванні ним закону, який підлягає застосуванню; 3) застосуванні закону, який не підлягає застосуванню [12, с. 33].

Заради справедливості варто зазначити, що вищенаведені позиції опираються на роз'яснення, які дав Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у ч. 2 п. 5 постанови від 23 грудня 2011 р. № 15 «Про судову практику застосування статей 400¹¹-400¹⁸ Кримінально-процесуального кодексу України» [13].

Таким чином, дослідники, які займаються аналізованою проблематикою, розкривають зміст однієї підстави (п. 1 ст. 445 КПК України), використовуючи положення, встановлені для іншої підстави (ст. 413 КПК України). Це свідчить про відсутність у підстави, передбаченої п. 1 ст. 445 КПК України, самостійного характеру, невизначеність її місця у системі критеріїв для оскарження й перевірки судових рішень, абстрактність судових помилок, що нею охоплюються, у зв'язку з недотриманням законодавчих умов викремлення та викладу даної підстави для зміни або скасування судових рішень.

По-третє, формулювання «ухвалення різних за змістом судових рішень» не може вважатися наслідком недотримання, порушення вимог закону України про кримінальну відповідальність, оскільки обставини, що охоплюються підставами для зміни або скасування судових рішень, спричиняють зовсім інші наслідки – тягнуть або можуть потягти ухвалення незаконних, необґрунтованих та несправедливих судових рішень.

У доктрині кримінального процесу під ухваленням різних за змістом судових рішень пропонується розуміти «неоднакові за правовими висновками рішення суду касаційної інстанції у двох або більше кримінальних справах, предметом розгляду яких були подібні правовідносини за конкретно визначеними нормами права, передбаченими КК» [9, с. 120].

Утім до різних обставин справи і закон застосовується по-різному. Не випадково у науці кримінального права виділяють принципи точності та індивідуальності кримінально-правової кваліфікації [14, с. 392-415]. Тому неоднакове застосування закону України про кримінальну відповідальність у подібних правовідносинах зовсім не означає, що у декількох схожих кримінальних справах закон застосовано неправильно. Більше того, аналізоване законодавче формулювання опосередковано підштовхує до застосування закону України про кримінальну відповідальність за аналогією, що згідно ч. 4 ст. 3 КК України заборонено.

Про внутрішню суперечність аналізованої підстави ведуть мову й представники Верховного Суду України. Вони вважають, що п. 1 ст. 445 КПК України виписаний без належного логіко-граматичного аналізу. Це свідчить або про законодавчу помилку (концептуальну невиваженість), або про те, що визначальною була ідея мінімізувати судову діяльність Верховного Суду України шляхом запровадження суперечливих логіко-граматичних конструкцій [15, с. 42].

Друга підстава для перегляду судових рішень Верховним Судом України – неоднакове

застосування судом касаційної інстанції однієї і тієї самої норми права, передбаченої КПК, що зумовило ухвалення різних за змістом судових рішень (п. 2 ст. 445 КПК України) є нічим іншим як істотним порушенням кримінального процесуального закону судом касаційної інстанції.

Із змісту пп. 1, 2 ст. 445 КПК України випливає, що суд касаційної інстанції не може ні неправильно застосувати закон України про кримінальну відповідальність, ні допустити істотне порушення кримінального процесуального закону, – він може лише неоднаково застосовувати. Це породжує ситуації, за яких одне й те ж рішення в апеляційному та касаційному порядку підлягатиме зміні чи скасуванню, а у Верховному Суді України не підлягатиме, або навпаки. Очевидно, що така правова регламентація є неприйнятною. За такого підходу при бажанні можна змінити або скасувати будь-яке судове рішення.

До речі, на проблеми у застосуванні п. 2 ст. 445 КПК України звертають увагу й практики [16, с. 33-34].

Тому підстави для провадження у Верховному Суді України, передбачені пп. 1, 2 ст. 445 КПК України, не можуть вважатися критеріями для перевірки судових рішень, оскільки не відповідають усім вимогам, що ставляться до підстав для зміни або скасування судових рішень (зокрема, бути чіткими, зрозумілими, без внутрішніх суперечностей, мати самостійний характер, відповідати місцю та призначенню у системі підстав). На відміну від інших підстав для зміни чи скасування судових рішень, закріплені у пп. 1, 2 ст. 445 КПК України підстави, не одержали конкретизації у кримінальному процесуальному законі. Для встановлення характеру судової помилки доводиться вдаватися до аналізу ст.ст. 412, 413 КПК України.

Доволі сумнівною з точки зору практики Європейського суду з прав людини є й третя підстава для провадження у Верховному Суді України – невідповідність судового рішення суду касаційної інстанції висновку щодо застосування норм права, викладеному в постанові Верховного Суду України (п. 3 ст. 445 КПК України).

Так, у справі «Бочан проти України» Європейський суд з прав людини зазначив: «Той факт, що позиція ВСУ по суті у справі заявниці відрізняється від позиції судів нижчих інстанцій, не може бути єдиною підставою для повторних переглядів справи. Повноваження ВСУ щодо перегляду справи повинно здійснюватись для виправлення юридичних та судових помилок, а не змінювати оцінку фактів судів нижчих інстанцій» [17].

У іншій справі Європейський суд з прав людини підтвердив та розширив свою правову позицію: «Повноваження вищих судових органів стосовно перегляду мають реалізовуватись для виправлення судових помилок та недоліків судочинства, але не для здійснення нового судового розгляду».

Перегляд не повинен фактично піднімати собою апеляцію, а сама можливість існування двох точок зору на один предмет не є підставою для нового розгляду. Винятки із цього принципу можуть мати місце лише за наявності підстав, обумовлених обставинами важливого та вимушеного характеру» [18].

Перелік таких обставин викладений у п. «с» ст. 7 Рекомендації Комітету Ради Європи № R(95) 5

від 7 лютого 1995 р.: «Апеляції до суду третьої інстанції мають передусім подаватися відносно тих справ, які заслуговують на третій судовий розгляд, наприклад справ, які розвиватимуть право або сприятимуть однаконому тлумаченню закону. Вони також можуть бути обмежені апеляціями по тих справах, де питання права мають значення для широкого загалу» [19].

Четверта підстава для провадження у Верховному Суді України – встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом (п. 4 ст. 445 КПК України) по суті означає встановлення Європейським судом з прав людини або Комітетом з прав людини ООН порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод чи Міжнародного пакту про громадянські та політичні права під час судового розгляду кримінальних проваджень. За своєю природою дана підстава є нововиявленою обставиною, а точніше – новоз'явленою, оскільки застосувавши під час судового розгляду норму права, суд не знав про її часткову або повну невідповідність приписам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод або Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.

Така форма провадження з оскарження й перевірки судових рішень, як провадження у Верховному Суді України, континентальному праву не відома. Вона не вписується ні у модель змагального, ні у модель змішаного кримінального процесу. За порядком розгляду справи, за рішеннями, що можуть ухвалюватися, провадження у Верховному Суді України значною мірою дублює касаційне провадження. Що виправдує витрати держави на існування такого контрольного провадження у вітчизняному процесуальному законодавстві?

Крім того, провадження у Верховному Суді України не відповідає повною мірою критеріям ст. 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, як ефективного засобу захисту прав і свобод людини. Воно становить істотну загрозу засади правової визначеності. Тому від нього варто відмовитися.

Функція забезпечення єдності судової практики, на наше переконання, повинна реалізовуватися у межах касаційного провадження. Це вимагає його реформування. З одного боку, касаційне провадження має продовжувати виконувати роль останнього ефективного засобу правового захисту перед зверненням до міжнародних судових установ чи органів міжнародних організацій (залишаючись звичайною формою оскарження й перевірки судових рішень), а з іншого – забезпечувати єдність та стабільність судової практики, сприяти удосконаленню кримінального та кримінального процесуального законодавства (стати надзвичайною формою поряд з провадженням за нововиявленими обставинами).

По суті, нами пропонується відновити *status quo* вітчизняного касаційного провадження, повернути його до тих ідей, на яких воно ґрунтувалося наприкінці XIX – на початку XX століть.

Характеризуючи касаційне провадження, І.Я. Фойніцкий писав, що даний інститут виконує два завдання – судово-політичне і судово-практичне. Перше полягає у контролі за діяльністю

судових органів і забезпеченні однакового розуміння та правильного застосування ними законів, а друга – у правильному вирішенні кожної справи [20, с. 547]. На першому з наведених завдань акцентував увагу й інший дореволюційний юрист – С.В. Познишев [21].

На наш погляд, касаційне провадження в інтересах закону у кримінальному судочинстві має ґрунтуватися на таких положеннях: 1) касаційна скарга може бути подана винятково на підсумкові рішення суду першої інстанції, незалежно від їх перевірки в апеляційному порядку, та на рішення апеляційної інстанції щодо них, які не підлягали перевірці в касаційному порядку; 2) підставами для касаційного оскарження й перевірки судового рішення можуть бути лише істотне порушення кримінального процесуального закону та неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність; 3) строк подання скарги необмежений; 4) суб'єктами права подання скарги касаційної скарги є Генеральний прокурор України та Уповноважений Верховної Ради України з прав людини; 5) відсутність вимоги про виготовлення копій касаційної скарги відповідно до кількості заінтересованих осіб; 6) при підготовці до касаційного розгляду рішення про зупинення виконання оскарженого вироку чи ухвали не приймається; 7) інститут заперечень на касаційну скаргу не діє; 8) копії ухвал про відкриття касаційного провадження, а також про закінчення підготовки та призначення касаційного розгляду учасникам судового провадження не надсилаються; 9) касаційний розгляд відбувається без повідомлення та виклику учасників судового провадження. Водночас, участь Генерального прокурора або Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у засіданні касаційної інстанції є обов'язковою; 10) касаційна скарга розглядається у розширеному складі суду касаційної інстанції; 11) за наслідками касаційного розгляду суд касаційної інстанції уповноважений: залишити оскаржене судові рішення без змін, а касаційну скаргу без задоволення або визнати судові рішення недійсним; 12) становище засудженого (виправданого, особи, щодо якої застосовано примусові заходи виховного або медичного характеру, особи, кримінальне провадження стосовно якої закрито) не може бути ні погіршено, ні покращено; 13) для учасників судового провадження ухвала касаційної інстанції жодних наслідків не тягне – судові рішення продовжує виконуватися; 14) правові висновки, що містяться в ухвалі касаційної інстанції є обов'язковою для усіх судів нижчого рівня.

Висновки і пропозиції. Вищевикладене дозволяє дійти висновку про необхідність реформування системи проваджень з оскарження й перевірки судових рішень у кримінальному судочинстві України. На наш погляд, дана система має включати дві звичайні (ординарні) форми проваджень з оскарження й перевірки судових рішень – апеляційне провадження та касаційне провадження в інтересах сторін, а також дві надзвичайні (екстраординарні) форми – касаційне провадження в інтересах закону і провадження за нововиявленими обставинами. Така пропозиція, безперечно, вимагає й відповідних корекцій у системі судів загальної юрисдикції – ліквідацію

вищих спеціалізованих судів та зосередження функції касаційної інстанції у Верховному Суді України. Інакше кажучи, три ланки – три судові інстанції (перша, апеляційна та касаційна). Саме у простоті та зрозумілості таких систем криється їхня ефективність і доступність для населення.

Список літератури:

1. François Fourment. Procédure pénale. 14-e édition / Fourment François. – Bruxelles: Larcier, 2013. – 366 s.
2. Michèle-Laure Rassat. Procédure pénale. 2-e édition / Rassat Michèle-Laure. – Paris: Ellipses, 2013. – 800 s.
3. Jean Pradel. Procédure pénale. 17-e édition / Pradel Jean. – Paris: Éditions Cujas, 2013. – 975 s.
4. Справа «Брумареску проти Румунії». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=307>
5. Бобечко Н. Р. Неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність у системі підстав для перегляду судових рішень / Н. Р. Бобечко // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-2/12bnrpsr.pdf>
6. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посібник / П. М. Рабінович. – Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
7. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика): Навч. посіб. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк; за заг. ред. Б. В. Малишева. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.
8. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник / О. Ф. Скакун. – 3-тє видання. – К.: Алерта, 2012. – 524 с.
9. Дроздов О. Наукові підходи до формування окремих підстав для перегляду судових рішень Верховним Судом України у кримінальному провадженні / О. Дроздов // Вісник Національної академії правових наук України. – 2015. – № 1. – С. 113-129.
10. Турман Н. О. Особливості процесуально-правових підстав здійснення кримінального провадження у Верховному суді України / Н. О. Турман // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – Випуск 4, Т. 3. – С. 122-125.
11. Чупринська Е. М. Правова природа перегляду Верховним Судом України судових рішень у кримінальних справах: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Євгенія Михайлівна Чупринська. – К., 2015. – 235 с.
12. Андрушко П. П. Задоя К. П. Перегляд судових рішень з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 445 Кримінального процесуального кодексу України: проблеми тлумачення змісту повноваження Верховного Суду України / П. П. Андрушко, К. П. Задоя // Вісник Верховного Суду України. – 2015. – № 8. – С. 27-35.
13. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23 грудня 2011 р. № 15 «Про судову практику застосування статей 40011-40018 Кримінально-процесуального кодексу України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2012/23.12.2011_15.htm
14. Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації / В. О. Навроцький. – К.: Атіка, 1999. – 464 с.
15. Редька А. І., Солоткий С. А. Судові функції Верховного Суду України: дискусійні питання / А. І. Редька, С. А. Солоткий // Вісник Верховного Суду України. – 2015. – № 11. – С. 35-43.
16. Редька А. І., Солоткий С. А. Судові функції Верховного Суду України: дискусійні питання / А. І. Редька, С. А. Солоткий // Вісник Верховного Суду України. – 2015. – № 12. – С. 30-38.
17. Пункт 75 Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Бочан проти України» від 3 травня 2007 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_209
18. Пункт 40 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Пономарьов проти України» від 3 квітня 2008 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_434
19. Рекомендація № R (95) 5 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо запровадження та покращення функціонування систем і процедур оскарження по цивільних і господарських справах від 7 лютого 1995 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_153
20. Фойницький І. Я. Курс уголовного судопроизводства. Том II / И. Я. Фойницький. – СПб: Альфа, 1996. – 607 с.
21. Познышев С. В. Элементарный учебник русского уголовного процесса / С.В. Познышев. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.allpravo.ru/library/doc1897p0/instrum3553/item4071.html>

Бобечко Н.Р.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

РЕФОРМИРОВАНИЕ ПРОИЗВОДСТВ С ФОРМАЛЬНО-ЮРИДИЧЕСКОЙ ПРОВЕРКИ СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ УКРАИНЫ

Аннотация

В статье анализируются формы производств, призванных осуществить формально-юридическую проверку судебных решений, – кассационное производство и производство в Верховном Суде Украины. Рассматриваются модели кассационного производства. Указывается на то, что производство в Верховном Суде Украины не согласуется с требованиями принципа правовой определенности. Обращается внимание на правовые позиции Европейского суда с прав человека в связи с функционированием данного производства. Дается короткая характеристика оснований для пересмотра судебных решений Верховным Судом Украины. Сформулировано предложение по введению в уголовном процессе Украины кассации в интересах закона.

Ключевые слова: кассационное производство, производство в Верховном Суде Украины, принцип правовой определенности, кассация в интересах сторон, кассация в интересах закона, единство и стабильность судебной практики.

Bobechko N.R.

Ivan Franko National University of Lviv

REFORMING OF PROCEEDINGS CALLED TO PERFORM THE FORMALLY LEGAL CHECK OF JUDGMENTS IN CRIMINAL PROCEDURE OF UKRAINE

Summary

In the article the forms of the proceedings, called to perform the formally legal check of judgments, – cassation proceeding and proceeding in the Supreme Court of Ukraine are analyzed. Models of cassation proceeding are considered. It's underlined that proceeding in the Supreme Court of Ukraine not coordinates with the requirements of a principle of legal definiteness. The attention to legal positions of European Court of Human Rights in connection with functioning of the present proceeding is paid. The short characteristic of the grounds for revision of judgments by the Supreme Court of Ukraine is given. The suggestion on entering in criminal procedure of Ukraine cassation in interests of the law is formulated.

Keywords: cassation proceeding, proceeding in the Supreme Court of Ukraine, a principle of legal definiteness, the cassation in interests of the parties, the cassation in interests of the law, unity and stability of court practice.